

WERKINSTRUCTIE
Aanleren stoma
zelfzorg

Datum herziening

: 2028

Doel van de handeling

Stomadrager leren om de stoma zelfstandig te verzorgen.

Soort handeling

Geen risicovolle of voorbehouden handeling.

Verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Verpleegkundigen niveau 4, 5 en 6

Definities

- **Zelfzorg:** Zelfzorg is een term uit de verpleegkunde die de mate aangeeft waarin een patiënt (of zorgvrager) voor zichzelf kan zorgen. Zelfzorg wordt wel omschreven als “alle zorg die een persoon besteedt aan het opheffen van eigen noden en het voldoen aan eigen behoeften”. Bij stomazorg gaat het om de mate waarin de stomadrager in staat is zelf voor zijn stoma te zorgen.

Werkwijze

- Checklist van de Richtlijn Stomazorg Nederland V&VN Stomaverpleegkundigen.

Preoperatieve fase

De stomadrager heeft:

1. Uitleg gekregen over de wijze van stomaverzorging.
2. Stomamaterialen gevoeld en bekeken.
3. Het oefenen met en dragen van stomamateriaal aangeboden gekregen.

Kennismaking met de stoma

De stomadrager heeft:

1. Meegekeken met de stomaverzorging.
2. De stoma aangeraakt met een gaasje.
3. Uitleg gekregen over de wijze van stomaverzorging.
4. Meegekeken met het legen van het zakje.

Instructiefase

De stomadrager weet:

1. Wanneer het stomamateriaal geleegd of gewisseld moet worden.
2. Welke materialen klaargelegd moeten worden voor de stomaverzorging.
3. Hoe het stomamateriaal te legen.

De stomadrager:

1. Leegt onder begeleiding het stomamateriaal.
2. Verwijderd onder begeleiding het stomamateriaal.
3. Reinigt onder begeleiding de stoma en de peristomale huid.
4. Controleert en meet onder begeleiding de te knippen opening in de huidplaat.
5. Knipt onder begeleiding de juiste opening in de huidplaat.
6. Brengt onder begeleiding het stomamateriaal aan.
7. Wisselt onder begeleiding het stomazakje, indien tweedelig materiaal.

De stomadrager weet:

1. Hoe de peristomale huid te reinigen en te drogen.
2. Wat een normale peristomale huid is.
3. Hoe de peristomale huid te verzorgen.
4. Hoe het opvangmateriaal weg te gooien.
5. Bij een urostoma hoe zelfstandig een nachtzak aan te brengen, te verwijderen en te reinigen.

De stomadrager:

1. Leegt zelfstandig het stomazakje.
2. Verwijderd zelfstandig het stomamateriaal.
3. Reinigt zelfstandig de stoma en de peristomale huid.
4. Controleert en meet zelfstandig de te knippen opening in de huidplaat.
5. Knipt zelfstandig de juiste opening in de huidplaat.
6. Brengt zelfstandig het stomamateriaal aan.
7. Wisselt zelfstandig het stomazakje, in geval van tweedelig systeem.

Aandachtspunten

- Geef actief begeleiding of coördineer het aanleren van de zelfzorg. Stem het tempo waarin de zorg wordt aangeleerd af op de individuele stomadrager.
- Betrek, in overleg met de stomadrager bij het aanleren van de stomaverzorging zoveel mogelijk zijn partner en/of naasten.
- Leer stomadrager bij voorkeur de stoma te verzorgen tijdens de ADL (algemene dagelijkse levensverrichtingen). Indien mogelijk staand /zittende houding. De stomadrager kan met of zonder stoma materiaal douchen.
- Het volgen van het stappenplan draagt bij aan het bevorderen van de continuïteit bij het aanleren van de zelfzorg. Dit is met name van belang als meerdere zorgverleners betrokken zijn.

Verwijzingen

Richtlijn Stomazorg Nederland V&VN Stomaverpleegkundigen Herziening november 2018